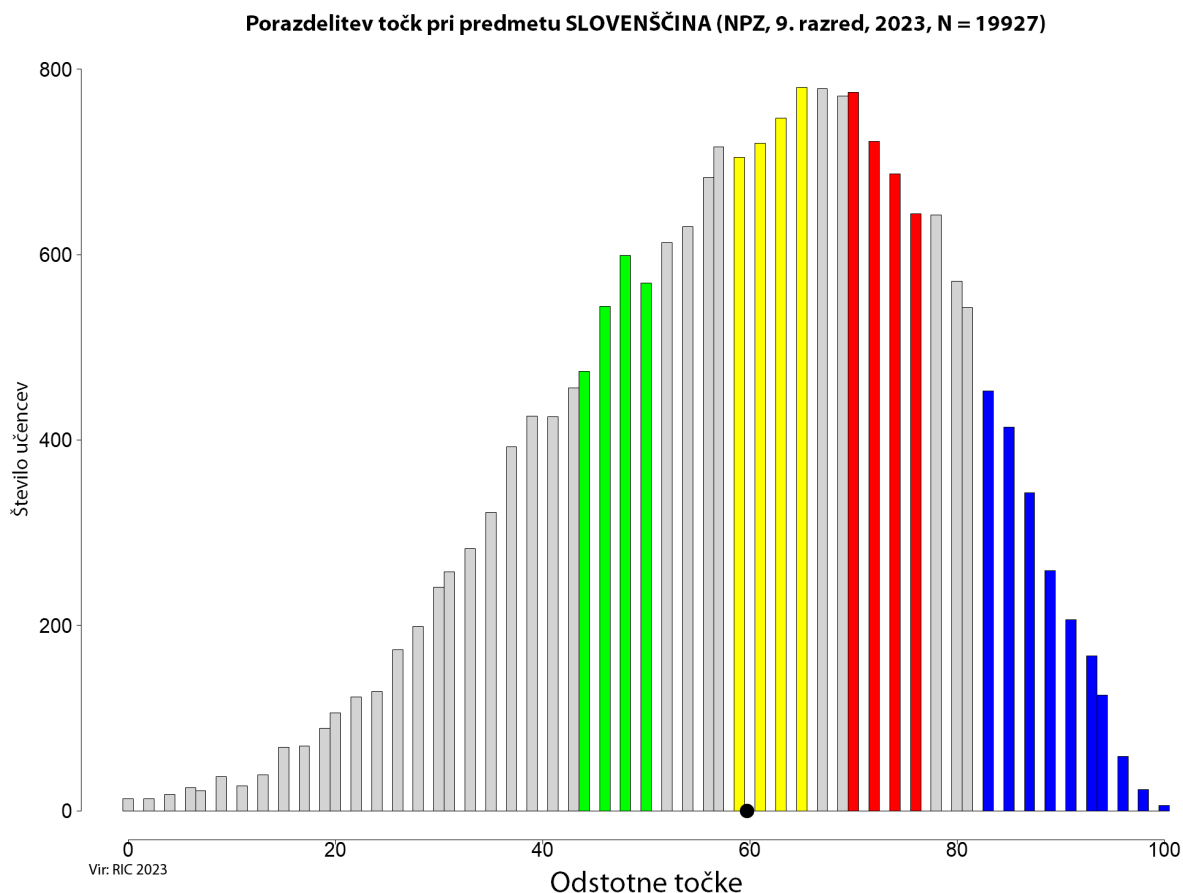

Predmetna komisija za slovenščino

Opisi dosežkov učencev 9. razreda na nacionalnem preverjanju znanja

Slika: Porazdelitev točk pri slovenščini, 9. razred

Preizkus iz slovenščine na NPZ je dvodelen: v I. delu so naloge povezane z umetnostnim besedilom, v II. pa z neumetnostnim besedilom. Razmerje v deležu točk obeh delov je enako, kot je razmerje med književnostjo in jezikom pri pouku oz. kot ga določa učni načrt za slovenščino v osnovni šoli (v nadaljevanju UN), tj. 40 % za književnost in 60 % za jezik.

Izhodiščno umetnostno besedilo v preizkusu iz slovenščine na NPZ 2023 je bil odlomek iz mladinskega romana Aksinje Kermauner *Berenikini kodri*. Naloge ob umetnostnem besedilu preverjajo učenčevo zmožnost sprejemanja književnih besedil in tvorjenja besedil o književnih besedilih in ob njih ter učenčevo literarnovedno znanje.

Izhodiščno neumetnostno besedilo je bilo prirejeno besedilo Alenke Veler z naslovom *Nepozabne Slovenke*, objavljeno v reviji PIL (številka 4, I. 2020). Dodan mu je bil še odlomek besedila s spletne strani založbe Mladinska knjiga. Naloge ob neumetnostnem besedilu preverjajo učenčevo zmožnost enosmerne sporazumevanja ter jezikovno, metajezikovno in slogovno zmožnost.

V nadaljevanju so predstavljene naloge po t. i. barvnih območjih. Uspešnost reševanja pomeni, da je nalogo pravilno rešilo vsaj 65 % učencev z dosežki v danem območju. To v splošnem pomeni, da so učenci z višjimi dosežki uspešno reševali tudi naloge iz nižjih območij.

ZELENO OBMOČJE

Zeleno območje označuje učence, katerih skupni dosežki določajo mejo *spodnje četrtine dosežkov* (glede na druge dosežke). V tem območju je 10 % učencev; njihovi dosežki so višji od spodnjih 20 % in nižji od 70 % preostalih dosežkov.

V **I. delu** preizkusa so v zelenem območju tri naloge, in sicer dve v celoti in ena delno:

- V **nalogi 6** so morali učenci dokazati svojo recepcijsko zmožnost tako, da so z izbranim pregovorom povzeli sporočilo odlomka. Naloga je bila izbirnega tipa.
- **Naloga 7** je preverjala recepcijsko zmožnost. Učenci so morali s svojimi besedami pojasniti, kaj je želela Anina povedati z izpisano povedjo.
- **Naloga 10 b** je preverjala recepcijsko zmožnost. Učenci so morali s svojimi besedami razložiti, kaj je v izpisani povedi iz izhodiščnega besedila povedano o življenju.

Naloge zelenega območja so preverjale zmožnost druge taksonomske stopnje (razumevanje), po UN pa minimalne standarde.

V **II. delu** preizkusa je v zelenem območju deset nalog:

- **Naloga 1** je preverjala slogovno zmožnost. Učenci so morali določiti, kdo je napisal članek in kdo je prispeval eno izmed ilustracij. Naloga je bila povezovalnega tipa.
- **Naloga 2** je preverjala razumevanje izhodiščnega neumetnostnega besedila. Učenci so morali določiti, s katerim prevladujočim namenom je avtorica napisala članek. Naloga je bila izbirnega tipa.
- **Naloga 4** je preverjala razumevanje izhodiščnega neumetnostnega besedila. Učenci so morali navedene trditve o posameznih Slovenkah povezati z ustreznimi ilustracijami. Naloga je bila povezovalnega tipa.
- **Naloga 5** je preverjala razumevanje izhodiščnega neumetnostnega besedila. Učenci so morali med navedenimi trditvami izbrati pravilno. Naloga je bila izbirnega tipa.
- **Naloga 6** je preverjala razumevanje izhodiščnega neumetnostnega besedila. Učenci so morali povzeti bistvene podatke iz besedila tako, da so izpisali poved oz. del povedi, ki potrjuje dejstvo, da je način zdravljenja opeklin Z. Janžekovič postal svetovno znan.
- **Naloga 12 c** je preverjala metajezikovno zmožnost. Učenci so morali določiti vrsto zaimka (mi). Naloga je bila izbirnega tipa.
- **Naloga 12 č** je preverjala metajezikovno zmožnost. Učenci so morali zaimku mi določiti oblikoslovne lastnosti in pri tem pokazati razumevanje jezikoslovnih izrazov oseba in število. Naloga je bila izbirnega tipa.
- **Naloga 14 a** je preverjala jezikovno, in sicer skladenjsko zmožnost. Učenci so se morali vprašati po podčrtanem delu povedi (po vzročnem odvisniku).
- **Naloga 14 b** je preverjala metajezikovno zmožnost. Učenci so morali določiti vrsto podčrtanega stavka in pri tem pokazati razumevanje jezikoslovnih izrazov glavni stavek ter načinovni, vzročni in predmetni odvisnik. Naloga je bila izbirnega tipa.
- **Naloga 16 A** je preverjala zmožnost tvorjenja besedila. Učenci so morali na podlagi miselnega vzorca z danimi podatki tvoriti ustrezno besedilno vrsto, tj. življenjepisa.

Naloge zelenega območja so povečini preverjale zmožnosti prve in druge taksonomske stopnje (znanje, razumevanje in uporaba), po UN pa minimalne standarde.

RUMENO OBMOČJE

Rumeno območje označuje učence, katerih skupni dosežki določajo mejo *med polovicama dosežkov*. V tem območju je 10 % učencev; njihovi dosežki so višji od spodnjih 45 % in hkrati nižji od 45 % preostalih dosežkov.

V **I. delu** preizkusa je v rumenem območju šest nalog:

- V **nalogi 2** so morali učenci dokazati svojo recepcijsko zmožnost tako, da so določili temo besedila. Naloga je bila izbirnega tipa.
- V **nalogi 3** so morali učenci prav tako dokazati svojo recepcijsko zmožnost, in sicer so morali navesti kraj in čas dogajanja v odlomku.
- Tudi **naloga 8** je preverjala recepcijsko zmožnost. Učenci so morali izraziti svoje razumevanje posameznih prvin besedila: prepoznati so morali, kateri čutili/katera čuta pomagata književni junakinji Anini pri premagovanju slabovidnosti, ter svoje ugotovitve utemeljiti s primeroma iz besedila.
- V **nalogi 9 A** so morali učenci ob recepcijski zmožnosti dokazati tudi zmožnost tvorjenja krajšega besedila o izhodiščnem umetnostnem besedilu. Napisati so morali, zakaj je Vera pomembna za Anino, in pojasniti, ali je Vera glavna ali stranska književna oseba.
- **Naloga 10 a** je preverjala literarnovedno znanje. Učenci so morali dokazati poznavanje in uporabo literarnovednih izrazov tako, da so prepoznali primeru. Naloga je bila izbirnega tipa.
- V **nalogi 11 A** so učenci ob recepcijski zmožnosti dokazovali tudi zmožnost tvorjenja besedila. Tvoriti so morali krajše zaokroženo besedilo in dokazati svojo zmožnost doživljanja književnih oseb: s primerom iz besedila so morali predstaviti mamino ravnanje z Anino, primerjati mamin in babičin odnos do Anine in se z utemeljitvijo opredeliti do maminega odnosa do hčere.

Naloge rumenega območja so preverjale zmožnosti vseh taksonomskih stopenj (znanje, razumevanje, analiza, sinteza in vrednotenje), po UN pa minimalne in temeljne standarde.

V **II. delu** preizkusa je v rumenem območju sedem nalog, in sicer tri v celoti in štiri delno.

- **Naloga 7** je preverjala zmožnost razumevanja besedila. Učenci so morali povzeti bistvene podatke oz. iz besedila razbrati, katero dejstvo iz življenja P. Jesih potrjuje, da je bila samosvoja.
- **Naloga 8 A** je preverjala zmožnost razumevanja besedila. Učenci so morali povzeti bistvene podatke tako, da so v zaokroženem besedilu napisali dve skupni značilnosti predstavljenih Slovenk in navedli, katera izmed predstavljenih zgodb je bila zanje najbolj navdihujoča in zakaj.
- **Naloga 11** je preverjala jezikovno, in sicer poimenovalno zmožnost. Učenci so morali opredeliti odnos med besedama *zdravnica* in *kirurginja* (nadpomenka in podpomenka). Naloga je bila izbirnega tipa.
- **Naloga 12 a** je preverjala jezikovno, in sicer skladenjsko zmožnost. Učenci so morali napisati, kako se vprašamo po podčrtanem delu povedi.
- **Naloga 13 a** je preverjala metajezikovno zmožnost. Učenci so morali iz dane povedi izpisati glagole.
- **Naloga 15** je preverjala zmožnost razumevanja besedila (seznama). Učenci so morali v radijskem sporedu poiskati določene podatke.
- **Naloga 16 B** je preverjala zmožnost tvorjenja besedila. Učenci so morali na podlagi miselnega vzorca z danimi podatki napisati življenjepis Petra Florjančiča.

Naloge rumenega območja so preverjale predvsem zmožnosti prve in druge taksonomske stopnje (znanje, razumevanje, uporaba), dve nalogi pa tudi tretje taksonomske stopnje (sinteza, vrednotenje), po UN pa minimalne standarde.

RDEČE OBMOČJE

Rdeče območje označuje učence, katerih skupni dosežki določajo mejo *zgornje četrtine dosežkov*. V tem območju je 10 % učencev; njihovi dosežki so višji od spodnjih 70 % in nižji od 20 % preostalih dosežkov.

V **I. delu** preizkusa sta bili v rdečem območju dve nalogi:

- **Naloga 1** je preverjala recepcijsko zmožnost in literarnovedno znanje. Učenci so morali izbrati vrsto pripovedovalca (prvoosebni ali vsevedni) in svoj odgovor utemeljiti.
- **Naloga 4** je preverjala recepcijsko zmožnost. Učenci so morali pokazati zmožnost doživljanja, razumevanja in vrednotenja književne osebe. Navesti so morali razlog Aninine selitve v mesto ter njeno doživljanje te spremembe.

Nalogi rdečega območja sta preverjali zmožnost različnih taksonomskih stopenj (znanje, razumevanje, analiza in sinteza) ter minimalne in temeljne standarde po UN.

V **II. delu** preizkusa je v rdečem območju ena naloga:

- **Naloga 10** je preverjala jezikovno, in sicer poimenovalno zmožnost. Učenci so morali s pomočjo slovarskega sestavka določiti pomen dane besede (privilegij).

Naloga rdečega območja je preverjala zmožnosti prve in druge taksonomske stopnje (znanje, razumevanje in uporaba) in minimalni standard po UN.

MODRO OBMOČJE

Modro območje označuje učence, katerih skupni dosežki so v *zgornji desetini dosežkov*. V tem območju je 10 % učencev z najvišjimi dosežki; njihovi dosežki so višji od 90 % dosežkov.

V **I. delu** preizkusa so v modrem območju tri naloge:

- **Naloga 5** je preverjala recepcijsko zmožnost, in sicer doživljanje, razumevanje in vrednotenje glavne književne osebe. Učenci so morali napisati dve značajski lastnosti Anine, ki sta ji v pomoč pri premagovanju življenjskih ovir, in ju ponazoriti s primeroma iz besedila. Pri nalogi se je vrednotila tudi jezikovna pravilnost odgovora v obliki povedi.
- **Nalogi 9 B** in **11 B** sta preverjali jezikovno pravilnost tvorjenega besedila.

Naloge modrega območja so preverjale zmožnosti prve, druge in tretje taksonomske stopnje (znanje, razumevanje, uporaba, analiza, sinteza in vrednotenje), po UN pa minimalne standarde.

V **II. delu** preizkusa je v modrem območju šest nalog, in sicer ena v celoti in pet delno:

- **Naloga 3** je preverjala razumevanje izhodiščnega besedila. Učenci so morali predstaviti vlogo nebesednih prvin (ilustracij) v besedilu.
- **Naloga 8 B** je preverjala jezikovno pravilnost krajšega zaokroženega besedila.
- **Naloga 9** je preverjala razumevanje prebranega besedila. Učenci so morali presoditi, ali je knjiga, ki je omenjena v izhodiščnem besedilu, namenjena tudi njim, in svoj odgovor utemeljiti v obliki povedi. Pri tej nalogi se je vrednotila tudi jezikovna pravilnost odgovora.
- **Naloga 12 b** je preverjala metajezikovno zmožnost. Učenci so morali v dani povedi določiti podčrtani stavčni člen (osebek).
- **Naloga 14 c** je preverjala jezikovno, in sicer skladenjsko zmožnost. Učenci so morali podredno zloženo poved z vzročnim odvisnikom pretvoriti v priredno zloženo poved s posledičnim razmerjem. Pri tej nalogi se je vrednotila tudi jezikovna pravilnost odgovora.
- **Naloga 16 C** je preverjala jezikovno pravilnost ter slogovno ustreznost besedila, in sicer življenjepisa, ki so ga na podlagi podatkov v miselnem vzorcu morali tvoriti učenci.

Naloge modrega območja so preverjale zmožnosti prve, druge in tretje taksonomske stopnje (znanje, razumevanje, uporaba in vrednotenje), po UN pa minimalne standarde, le naloga 3 je preverjala temeljni standard.

NAD MODRIM OBMOČJEM

Nalog, ki so v območju nad modrim, v 65 % primerov ne rešijo niti učenci z najvišjimi skupnimi dosežki.

V **I. delu** preizkusa ni nobene naloge v območju nad modrim.

V **II. delu** preizkusa je v območju nad modrim ena naloga:

- **Naloga 13 b** je preverjala metajezikovno zmožnost. Učenci so morali določiti dve lastnosti, po katerih se razlikujejo glagoli v izpisani povedi. Naloga je bila izbirnega tipa.

Naloga območja nad modrim je preverjala zmožnost prve taksonomske stopnje (znanje), po UN pa minimalni standard.

Sklep

V I. delu preizkusa, tj. ob **umetnostnem besedilu**, so v zelenem območju tri naloge (6, 7 in 10 b) in vse tri so preverjale recepcijsko zmožnost učencev. Pri dveh izmed teh nalog so morali učenci s svojimi besedami pojasniti, kaj pomeni izpisani/podčrtani del povedi.

V rumenem območju je šest nalog. Vse (2, 3, 8, 9 A in 11 A) razen ene (10 a) so preverjale recepcijsko zmožnost. Učenci torej niso imeli večjih težav pri prepoznavanju teme, kraja in časa dogajanja, uspešni so bili tudi pri tvorjenju dveh krajših zaokroženih besedil o Anini. Le naloga 10 a je preverjala literarnovedno znanje. Učenci so morali prepoznati primero.

V rdečem območju sta dve nalogi. Učencem je bila zahtevna naloga 1, ki je preverjala recepcijsko zmožnost in literarnovedno znanje. Morali so prepoznati vrsto pripovedovalca in to tudi utemeljiti. Naloga 4 je preverjala recepcijsko zmožnost, in sicer doživljanje, razumevanje in vrednotenje glavne književne osebe.

Tudi v modrem območju je ena taka naloga (5), ki je preverjala doživljanje, razumevanje in vrednotenje glavne književne osebe. Pri nalogi se je vrednotila tudi jezikovna pravilnost odgovora v obliki povedi. Poleg te naloge sta v modrem območju še dve postavki (9 B in 11 B), ki pa sta povezani z jezikovno pravilnostjo krajšega tvorjenega besedila.

V območju nad modrim ni nobene naloge iz I. dela preizkusa.

Menimo, da so učenci tokrat nekoliko uspešneje reševali tvorbnih nalog kot sicer, ker je bilo izhodiščno besedilo zanimivo in lahko razumljivo. Pri nalogah z določanjem teme in primere pa so bili verjetno uspešnejši, ker sta bili obe izbirnega tipa. Kot običajno so se kot zahtevnejše izkazale naloge oz. postavke, pri katerih se vrednoti jezikovna pravilnost.

V II. delu preizkusa, tj. ob **neumetnostnem besedilu**, je deset nalog, ki so jih uspešno rešili tudi učenci z nižjimi dosežki. Štiri naloge (2, 4, 5 in 6) so preverjale razumevanje izhodiščnega neumetnostnega besedila. Tudi učenci z najnižjimi skupnimi dosežki so znali izluščiti bistvene podatke in so razumeli povezave med posameznimi podatki v izhodiščnem besedilu. Tri naloge (12 c, 12 č in 14 b) so preverjale metajezikovno zmožnost, ena jezikovno, in sicer skladijsko (14 a), in ena slogovno zmožnost (1). Učenci so izkazali svojo metajezikovno zmožnost pri določanju vrste zaimka (osebni zaimek) in pri določanju oblikoslovnih lastnosti temu zaimku ter pri prepoznavanju vzročnega odvisnika. Tovrstne naloge so za učence običajno zahtevnejše, tokrat pa so jih uspešno rešili tudi učenci z nižjimi dosežki, verjetno zato, ker so bile izbirnega tipa. V nalogi, ki je preverjala skladijsko zmožnost, so se morali učenci vprašati po vzročnem odvisniku. S prepoznavanjem te vrste odvisnika očitno nimajo težav. Pri nalogi, ki je preverjala slogovno zmožnost, pa so morali med danimi podatki v nalogi prepoznati avtorico članka in eno izmed ilustratork. V zelenem območju je tudi zadnja, tvorbna naloga, in sicer njena prva postavka (16 A), pri kateri se je vrednotila ustreznost besedilni vrsti, tj. življenjepisu.

Predvidevamo, da je na uspešnost reševanja nalog, ki so v zelenem območju, vplivalo tudi dejstvo, da je šlo za naloge večinoma izbirnega ali povezovalnega tipa.

V rumenem območju je sedem nalog. Tri (7, 8 A, 15) so preverjale zmožnost razumevanja besedila, ena od teh (15) je preverjala zmožnost razumevanja oz. razbiranja podatkov iz seznama, tj. radijskega sporeda. Učenci tudi niso imeli večjih težav pri nalogi 11, ki je preverjala poimenovalno zmožnost in pri kateri so morali prepoznati nadpomensko-podpomensko razmerje med besedama *zdravnica* in *kirurginja*; pri nalogi 12 a, ki je preverjala skladijsko zmožnost in pri kateri so se morali vprašati po podčrtanem delu povedi (osebku); ter pri nalogi 13 a, ki je preverjala metajezikovno zmožnost in pri kateri so morali iz povedi izpisati tri glagole.

Da so zadnja, tvorbna nalogo (16 B), tokrat uspešno reševali tudi učenci s sicer nekoliko nižjimi dosežki, povezujemo s tem, da so bili vsi podatki, ki jih je bilo treba vključiti v življenjepisu, že dani v miselnem vzorcu. Učenci so jih morali samo pravilno urediti. Poleg tega jim ni bilo treba napisati dolgega besedila, samo zaporedje podatkov pa je lahko tudi do določene mere variiralo, ker je bilo besedilo kljub različnemu zaporedju podatkov smiselno.

V rdečem območju je ena naloga (10). Preverjala je poimenovalno zmožnost in v njej so morali učenci na podlagi slovarskega sestavka iz *SSKJ 2* določiti pomen dane besede (*privilegij*). Predvidevamo, da niso dovolj natančno prebrali oz. razumeli pomenske razlage, zato so besedo *privilegij* nadomestili samo z besedo *pravica*, namesto z besedno zvezo *posebna pravica*.

V modrem območju je 6 nalog. Da sta med njimi dve nalogi (3 in 9), ki sta preverjali razumevanje izhodiščnega besedila, povezujemo s tem, da se je pri teh dveh nalogah vrednotila tudi jezikovna pravilnost odgovora. Ta se je poleg pravilne pretvorbe vrednotila tudi pri nalogi 14 c, ki je preverjala skladijsko zmožnost. Učenci so morali podredno zloženo poved z vzročnim odvisnikom pretvoriti v priredno zloženo poved z izraženo posledico. Čeprav so vzročni odvisnik pravilno prepoznali in se po njem znajo vprašati tudi učenci z nižjimi dosežki (nalogi 14 a in 14 b sta v zelenem območju), so poved pravilno pretvorili večinoma le učenci s sicer najvišjimi dosežki. Med takimi nalogami je bila še naloga 12 b, ki je preverjala metajezikovno zmožnost in pri kateri so morali učenci samostojno

določiti podčrtani stavčni člen v povedi (osebek). Nalogo bi verjetno uspešneje reševali tudi drugi učenci, če bi bila izbirnega tipa. V modrem območju sta še nalogi 8 B in 16 C. Gre za postavki pri tvorbnih nalogah, pri katerih se vrednoti jezikovna pravilnost krajšega zaokroženega besedila. Glede na to, da so bili v nalogi 16 (tvorba življenjepisa) vsi podatki že podani in jih je bilo treba samo pravilno ubesediti v povedi, bi pričakovali, da bi tudi učenci z nižjimi dosežki tvorili besedila z manj jezikovnimi napakami, a so tudi pri tej nalogi jezikovno praviln(ejš)a besedila tvorili učenci z najvišjimi dosežki.

V območju nad modrim je ena naloga (13 b). Ta je preverjala metajezikovno zmožnost. Čeprav je bila izbirnega tipa, najnižje taksonomske stopnje (preverjala je znanje) in je preverjala minimalni standard po UN, je tudi učenci z najvišjimi dosežki niso uspešno reševali. Pri nalogi so morali izmed štirih navedenih določiti dve lastnosti, po katerih se razlikujejo glagoli v izpisani povedi (število in glagolski vid). Mogoče je, da niso obkrožili dveh odgovorov, čeprav je bilo to v navodilu jasno napisano in tudi podčrtano, ali pa je določanje oblikoslovnih lastnosti glagolu učencem zahtevno.

Rezultati ob letošnjem preizkusu očitno kažejo, da učenci uspešneje rešujejo naloge izbirnega tipa in tiste, pri katerih se ne vrednoti jezikovna pravilnost. V zvezi z jezikovno pravilnostjo se kaže, da to obvladajo le najuspešnejši učenci. Večjo povprečno uspešnost učencev kot pretekla leta lahko morebiti povezujemo s tem, da sta bili obe izhodiščni besedili učencem blizu, zanimivi in razumljivi. Prav tako so bili v nalogah osnovni primeri brez posebnosti. Podobno kot lani svetujemo, da je treba pri pouku poudarjati smiselnost tvorjenja jezikovno pravilnih povedi in besedil (tudi pri drugih predmetih, ne le pri slovenščini) in učence pri samostojnem tvorjenju in preverjanju zapisanih besedil spodbujati k učinkoviti rabi jezikovnih priročnikov, npr. na Franu. Učitelji naj v pouk pogosteje vključujejo tudi dejavnosti, pri katerih učenci sproti presojuje jezikovno pravilnost in slogovno ustreznost svojih besedil in na podlagi povratnih informacij učitelja načrtujejo, kako bi ju izboljšali. Te dejavnosti lahko potekajo tudi v obliki vrstniškega učenja. Prav tako svetujemo, da naj učitelji spodbujajo učence k natančnemu branju navodil in k natančnemu odgovarjanju. V zvezi z umetnostnim besedilom so imeli učenci tokrat največ težav pri nalogah, ki sta preverjali zmožnost razumevanja, doživljanja in vrednotenja književne osebe z ustreznim utemeljevanjem (in vrednotenjem jezikovne pravilnosti odgovora), zato svetujemo, da naj učenci pri pouku pogosteje izražajo svoje misli, občutke in mnenja o književnih osebah in to pisno ubesedujejo, učitelji pa naj jim dajejo o vseh opravljenih obveznostih kakovostno povratno informacijo.

Preglednica: Specifikacijska tabela, slovenščina, I. del, 9. razred (UN 2018)

I. del, [umetnostno besedilo](#): Aksinja Kermauner, *Berenikini kodri*. Dob pri Domžalah: MIŠ, 2006. 6–8.

Naloga	Točke	Zmožnost		Standard znanja	Strokovni izrazi	Taksonomska stopnja	Območje
		Izpis zmožnosti iz UN		Učenec/učenka pokaže zmožnost tako, da:			
1	1	RECEPCIJSKA ZMOŽNOST	loči avtorja od pripovedovalca	prepozna in poimenuje vsevednega (7., 8., 9. r.) in prvoosebnega pripovedovalca (9. r.), predstavi njune značilnosti (9. r.) (UN, str. 61)	vsevedni pripovedovalec (7. r., str. 46), prvoosebni pripovedovalec (9. r., str. 46)	znanje razumevanje	rdeče
		USVOJITEV LITERARNOVEDNEGA ZNANJA		pozna, razume in uporablja literarnovedne izraze (7., 8., 9. r.) (UN, str. 63)			
2	1	RECEPCIJSKA ZMOŽNOST	razumevanje dogajanja, motivov, teme/sporočila in snovnega izhodišča književnega besedila	določi temo besedila (7., 8., 9. r.) (UN, str. 61)	tema (9. r., str. 46)	razumevanje	rumeno
3	1	RECEPCIJSKA ZMOŽNOST		odgovori na vprašanja o prebranem besedilu – kje in kdaj se je kaj dogajalo (4., 5., 6. r.) (UN, str. 55)	dogajalni/književni prostor, dogajalni/književni čas (5. r., str. 31)	razumevanje	rumeno
4	2	RECEPCIJSKA ZMOŽNOST	doživljanje, razumevanje in vrednotenje književne osebe	predstavi ravnanje glavne književne osebe in motive za to ter njeno perspektivo (7., 8., 9. r.) (UN, str. 61)		razumevanje analiza sinteza	rdeče
5	2	RECEPCIJSKA ZMOŽNOST TER ZMOŽNOST TVORJENJA BESEDIL O UB IN OB NJIH	doživljanje, razumevanje in vrednotenje književne osebe	predstavi značilnosti književne osebe (7., 8., 9. r.) (UN, str. 61)	književna oseba (glavna, stranska) (5. r., str. 31)	analiza sinteza	modro
	1	JEZIKOVNA IN SLOGOVNA ZMOŽNOST	slovnična in pravopisna pravilnost ter slogovna ustreznost				
6	1	RECEPCIJSKA ZMOŽNOST	razumevanje dogajanja, motivov, teme/sporočila in snovnega izhodišča književnega besedila	povzame sporočilo (7., 8., 9. r.) (UN, str. 61)		razumevanje sinteza	zeleno
7	1	RECEPCIJSKA ZMOŽNOST	sledenje književnemu dogajanju in njegovo razumevanje	izrazi razumevanje posameznih prvin besedila (7., 8., 9. r.) (UN, str. 60)		razumevanje	zeleno

Naloga	Točke	Zmožnost		Standard znanja	Strokovni izrazi	Taksonomska stopnja	Območje	
		Izpis zmožnosti iz UN		Učenec/učenka pokaže zmožnost tako, da:				
8	2	RECEPCIJSKA ZMOŽNOST	sledenje književnemu dogajanju in njegovo razumevanje	izrazi razumevanje posameznih prvin besedila (7., 8., 9. r.) (UN, str. 60)		analiza sinteza	rumeno	
9	9 A	2	RECEPCIJSKA ZMOŽNOST TER ZMOŽNOST TVORJENJA BESEDIL O UB IN OB NJIH	doživljanje, razumevanje in vrednotenje književne osebe	loči glavno književno osebo in stranske , predstavi njeno ravnanje (7., 8., 9. r.) (UN, str. 61)	književna oseba (glavna, stranska) (5. r., str. 31)	analiza sinteza	rumeno
	9 B	1	JEZIKOVNA IN SLOGOVNA ZMOŽNOST	slovnična in pravopisna pravilnost ter slogovna ustreznost			znanje uporaba	modro
10	10 a	1	USVOJITEV LITERARNOVEDNEGA ZNANJA		pozna , razume in uporablja literarnovedne izraze (7., 8., 9. r.) (UN, str. 63)	okrasni pridevek (8. r., str. 46) poosebitev (6. r., str. 32) primera (8. r., str. 46)	znanje	rumeno
	10 b	1	RECEPCIJSKA ZMOŽNOST	sledenje književnemu dogajanju in njegovo razumevanje	izrazi razumevanje posameznih prvin besedila (7., 8., 9. r.) (UN, str. 60)		razumevanje	zeleno
11	11 A	3	RECEPCIJSKA ZMOŽNOST TER ZMOŽNOST TVORJENJA BESEDIL O UB IN OB NJIH	doživljanje, razumevanje in vrednotenje književne osebe	s tvorjenjem krajšega besedila pokaže zmožnost doživljanja , razumevanja in vrednotenja književnih oseb (7., 8., 9. r.) (UN, str. 61)		razumevanje analiza sinteza vrednotenje	rumeno
	11 B	2	JEZIKOVNA IN SLOGOVNA ZMOŽNOST	slovnična in pravopisna pravilnost ter slogovna ustreznost			znanje uporaba	modro
SKUPAJ	22							

Preglednica: Specifikacijska tabela, slovenščina, II. del, 9. razred (UN 2018)

II. del, [neumetnostno besedilo](#): **Nepozabne Slovenke** (Prirejeno po: *PIL* 73, 4/2020, str. 78–79; in po: [https://www.mladinska.com/o-skupini/za-medije/sporocila-za-javnost/nepozabne.](https://www.mladinska.com/o-skupini/za-medije/sporocila-za-javnost/nepozabne))

Naloga	Točke	Zmožnost Izpis zmožnosti iz UN	Standard znanja	Jezikoslovni izrazi	Taksonomska stopnja	Območje
1	1	JEZIKOVNA IN SLOGOVNA ZMOŽNOST – slogovna	Učenec/učenka pokaže zmožnost tako, da: določi okoliščine nastanka sprejetega besedila (7., 8. 9. r.) (UN str. 59)		znanje	zeleno
2	1	ZMOŽNOST ENOSMERNEGA SPORAZUMEVANJA – RAZUMEVANJE PREBRANEGA BESEDILA	določi sporočevalčev namen (7., 8., 9. r.) (UN, str. 57)		razumevanje	zeleno
3	1	ZMOŽNOST ENOSMERNEGA SPORAZUMEVANJA – RAZUMEVANJE PREBRANEGA BESEDILA	predstavi vlogo nebesednih prvin v besedilu (7., 8., 9. r.) (UN, str. 58)		razumevanje uporaba	modro
	1	JEZIKOVNA IN SLOGOVNA ZMOŽNOST			znanje uporaba	
4	2	ZMOŽNOST ENOSMERNEGA SPORAZUMEVANJA – RAZUMEVANJE PREBRANEGA BESEDILA	povzame bistvene podatke (7., 8., 9. r.) (UN, str. 57)		razumevanje	zeleno
5	1	ZMOŽNOST ENOSMERNEGA SPORAZUMEVANJA – RAZUMEVANJE PREBRANEGA BESEDILA	povzame bistvene podatke (7., 8., 9. r.) (UN, str. 57)		razumevanje	zeleno
6	1	ZMOŽNOST ENOSMERNEGA SPORAZUMEVANJA – RAZUMEVANJE PREBRANEGA BESEDILA	povzame bistvene podatke (7., 8., 9. r.) (UN, str. 57)		razumevanje	zeleno
7	1	ZMOŽNOST ENOSMERNEGA SPORAZUMEVANJA – RAZUMEVANJE PREBRANEGA BESEDILA	povzame bistvene podatke (7., 8., 9. r.) (UN, str. 57)		razumevanje sinteza	rumeno
8	8 A	ZMOŽNOST ENOSMERNEGA SPORAZUMEVANJA – RAZUMEVANJE PREBRANEGA BESEDILA IN TVORJENJE BESEDILA	povzame bistvene podatke (7., 8., 9. r.) (UN, str. 57) tvori ustrezno, smiselno in razumljivo besedilo, skladno z jezikovno in slogovno normo knjižne zvrsti (7., 8., 9. r.) (UN, str. 58)		razumevanje sinteza vrednotenje	rumeno
	8 B	JEZIKOVNA IN SLOGOVNA ZMOŽNOST			znanje uporaba	modro
9	1	ZMOŽNOST ENOSMERNEGA SPORAZUMEVANJA – RAZUMEVANJE PREBRANEGA BESEDILA	povzame bistvene podatke (7., 8., 9. r.) (UN, str. 57)		razumevanje sinteza	modro
	1	JEZIKOVNA IN SLOGOVNA ZMOŽNOST			znanje uporaba	
10	1	JEZIKOVNA IN SLOGOVNA ZMOŽNOST – poimenovalna	zna uporabljati slovarske priročnike (7., 8., 9. r.) (UN, str. 58) razloži dane besede iz besedila (7., 8., 9. r.) (UN, str. 58)		znanje razumevanje uporaba	rdeče

Naloga	Točke	Zmožnost	Standard znanja	Jezikoslovni izrazi	Taksonomska stopnja	Območje	
		Izpis zmožnosti iz UN	Učenec/učenka pokaže zmožnost tako, da:				
11	1	JEZIKOVNA IN SLOGOVNA ZMOŽNOST – poimenovalna	k danim besedam doda njihove knjižne podpomenke in nadpomenke (7., 8., 9. r.) (UN, str. 58)	nadpomenka (5. r., str. 25) podpomenka (5. r., str. 25) sopomenka (5. r., str. 25) protipomenka (5. r., str. 25)	znanje	rumeno	
12	12 a	1	JEZIKOVNA IN SLOGOVNA ZMOŽNOST – skladenjska	vpraša po danih delih povedi (7., 8., 9. r.) (UN, str. 58)		znanje uporaba	rumeno
	12 b	1	METAJEZIKOVNA ZMOŽNOST	določi stavčne člene (7., 8., 9. r.) (UN, str. 60)	osebek (7. r., str. 39)	znanje	modro
	12 c	1	METAJEZIKOVNA ZMOŽNOST	dane besede iz besedila uvrsti v besedne vrste skladno z opredelitvijo v učnem načrtu (7., 8., 9. r.) (UN, str. 60)	osebni zaimek (6. r., str. 25) vprašalni zaimek (7. r., str. 38) svojiilni zaimek (7. r., str. 38) kazalni zaimek (7. r., str. 38)	znanje	zeleno
	12 č	1	METAJEZIKOVNA ZMOŽNOST	danim besedam iz besedila določi oblikovne lastnosti; pri tem uporablja jezikoslovne izraze, navedene v učnem načrtu (7., 8., 9. r.) (UN, str. 60)	oseba: prva, druga, tretja (6. r., str. 25) število: ednina, dvojina, množina (5. r., str. 25)	znanje	zeleno
13	13 a	1	METAJEZIKOVNA ZMOŽNOST	dane besede iz besedila uvrsti v besedne vrste skladno z opredelitvijo v učnem načrtu (7., 8., 9. r.) (UN, str. 60)	glagol (6. r., str. 25)	znanje uporaba	rumeno
	13 b	1	METAJEZIKOVNA ZMOŽNOST	danim besedam iz besedila določi oblikovne lastnosti; pri tem uporablja jezikoslovne izraze, navedene v učnem načrtu (7., 8., 9. r.) (UN, str. 60)	oseba (6. r., str. 25) število (5. r., str. 25) časovna oblika (6. r., str. 25) glagolski vid (8. r., str. 39)	znanje	nad modrim
14	14 a	1	JEZIKOVNA IN SLOGOVNA ZMOŽNOST – skladenjska	vpraša po danih delih povedi (7., 8., 9. r.) (UN, str. 58)		znanje uporaba	zeleno
	14 b	1	METAJEZIKOVNA ZMOŽNOST	opiše stavčno sestavo podredno zloženih dvostavčnih povedi – določi glavni stavek in vrsto odvisnika (8., 9. r.) (UN str. 60)	glavni stavek (8. r., str. 39) odvisni stavek (8. r., str. 39) načinovni odvisnik (8. r., str. 39) predmetni odvisnik (8. r., str. 39) vzročni odvisnik (8. r., str. 39)	znanje	zeleno
	14 c	1	JEZIKOVNA IN SLOGOVNA ZMOŽNOST – skladenjska	v zvezi dveh enostavnih povedi prepozna vzročno-posledično razmerje, ga izrazi z veznikom in združi zvezo povedi v skladenjsko pravilno dvostavno poved (5., 6. r.) (UN, str. 53)		uporaba	modro
	1	1	JEZIKOVNA IN SLOGOVNA ZMOŽNOST			znanje uporaba	

Naloga	Točke	Zmožnost Izpis zmožnosti iz UN	Standard znanja	Jezikoslovni izrazi	Taksonomska stopnja	Območje	
15	2	ZMOŽNOST ENOSMERNEGA SPORAZUMEVANJA – RAZUMEVANJE PREBRANEGA BESEDILA	Učenec/učenka pokaže zmožnost tako, da: v seznamu najde določene podatke (1., 2., 3. r.) (UN, str. 48)		razumevanje	rumeno	
16	16 A	1	ZMOŽNOST ENOSMERNEGA SPORAZUMEVANJA – TVORJENJE BESEDILA	tvori besedilnovrstno ustrezno besedilo (7., 8., 9. r.) (UN, str. 58)	življenjepis (9. r., str. 39)	znanje	zeleno
	16 B					2	tvori besedilnovrstno ustrezno, smiselno in razumljivo besedilo, skladno z jezikovno in slogovno normo knjižne zvrsti (7., 8., 9. r.) (UN, str. 58)
	16 C	1	JEZIKOVNA IN SLOGOVNA ZMOŽNOST		znanje uporaba	modro	
SKUPAJ	32						

PRILOGA

I. DEL

Aksinja Kermauner

BERENIKINI KODRI

Anino Valenčič, ki ima močno okvarjen vid, čaka velika sprememba, zato se bo s podeželja preselila v mesto k dedku Franetu.

»In tukaj zavijeva na levo. Prva vrata. Moja matična učilnica za slovenščino. Dvoje vrat naprej je kabinet za biologijo, nato angleščina ...«

Ustavim se in si popravim klobuk, ki mi je zlezal na tilnik. Malce mi je prevelik in z oboda štrli nekaj slame, ki me neprijetno drega v lice. Mami mi ni izbrala ravno popolnega modela. Nikoli ni imela občutka za estetiko. Le za praktičnost. In sveto sem ji morala obljubiti, da ga bom imela ves dan na glavi. Sonce je močno, čeprav smo že 30. avgusta. Kot da bi bila kakšen zakrnel dojenček!

Obrnem se k spremljevalki: »Si zadovoljna?«

Verin glas je vzpodbuden: »Mislim, da ti bo pojutrišnjem uspelo. Sicer pa te bo spremil Frane. Vsaj do razreda.«

»Ja. Z dedom bom hodila v šolo in iz nje. Tako je domenjeno. Prepričana pa sem, da se bom hitro navadila poti in da bom kmalu samostojna. Ni problema!«

Razigrano se zavrtim okoli svoje osi, da moji lasje opljusnejo Verino ramo. Navdaja me neizmeren občutek breztežnosti. Kot da bi mi končno sneli trikilske uteži za fitness z gležnjev! Naposled sama v velikem mestu! Začetek novega, svobodnega življenja! Ej, tako se res da dihati! Življenje se mi naenkrat zazdi kot posebljena skleda najbolj presenetljivih dobrot.

Babi, tisto, kar sva si tako želeli, se končno uresničuje! Še veš, kako sva kovali načrte, premlevali možnosti in do onemoglosti vztrajno tkali najine sanje. Res gromozanske sanje. Ki pa jih je moja v 'realni' svet zazrta mami kar naprej skušala zbrisati s težko, gnusno lepljivo šolsko gobo, cedeco se od nemoči.

Saj ne boš zmogla!

Taka kot si!

Ne bo šlo!

Raje ostani pri meni!

Svet te bo povozil!

Vedno te bom varovala!

Prešibka si za to okolje!

Naivna!

Nemočna!

Babi, ti pa res nikoli nisi podvomila vame. Hvala, ker si bila tako premočrtna kljub snahini vztrajnosti. In poglej me zdaj! Čez dva dni bo prvi šolski dan! Jeees!

V duhu se mi zazdi, da mi stara gospa nagajivo pomežikne z najine klopce pod košato zaščitniško lipo in dvigne dva prsta v znak zmage. Njene ljube gube, prekrasen zemljevid dolgega in polnega življenja, se sestavijo v vzorec, ki pomeni le odobravanje. Popolno odobravanje mojega izbora. Privid je tako živ, da samodejno stegnem roko. Rada bi se spet dotaknila njenega lica, kože, ki je kot nežen, ročno izdelan papir. Prsti zgrabijo v prazno. Za trenutek me oplazi žalost, potem pa se vame z vso silo vrne navdušenje nad novim življenjem.

In z mano bo moja Oli! Najljubša prijateljica, sosedica, sestrična, zaupnica ... Pa Andrej! My dear Andrej. Svet je pisan bonbonček. Prešerno se zasmejem.

Še Vera se naleze moje razigranosti, saj veselo reče: »Da proslaviva uspešen zaključek tvojih vaj za pot v šolo, te povabim na sladoled! Si za?«

Seveda sem ZA! Sladoled je moja najljubša hrana. Posebno stračata. Nič ne bi imela proti, če bi ga jedla za zajtrk, kosilo in večerjo. Sploh pa na tak vroč dan ne!

Po hodniku se odpraviva po širokih stopnicah navzdol. Končajo se v veliki avli, katere tla so gladka in hladna in jo že kar dobro poznam. Štirinajst dni sva z Vero vsak dan drsali po točno določeni poti. Skozi avlo, po stopnicah navzgor, v matično učilnico. V vse kabinete, v katerih bo šolski pouk. V telovadnico na oni strani šole. V kabinet za tehniko v kleti. V toaletne prostore v vseh nadstropjih. Pa v glavno avlo, po širokih stopnicah navzdol in na hrupno glavno cesto. Levo, še enkrat levo, čez zvočni semafor na drugo stran, kjer mora biti prav blizu frizer, vedno zadiši po lakih in šamponih, ko grem mimo. Nato pa čisto preprosto: po desni strani ceste do proge, čeznjo, na tleh so gumijasti čepki, ki prav smešno šklopotajo pod palico, pri semaforju pa spet desno. In po pločniku do Franetovega doma. Oziroma tudi do mojega. Za naslednja štiri leta. Juhu!

Na pamet že poznam pot. Vera je dobra učiteljica. Najprej seveda s prstom po zemljevidu. Potem sva šli skupaj, držala sem se je pod roko. Nato s palico. Najprej s spremljevalko, nato sama. Vera dva koraka za mano kot angel varuh. Pot je utrjena. Prepričana sem, da bi zdaj zmogla tudi čisto sama.

(Odlomek.)

(Aksinja Kermauner: *Berenikini kodri*. Dob pri Domžalah: MIŠ, 2006. 6–8.)

II. DEL

NEPOZABNE SLOVENKE

Besedilo: Alenka Veler

To, katerega spola je bil kdo, je včasih močno določalo življenjsko pot posameznika ali posameznice. Danes je pravica, da hodiš v šolo in da si izbereš svojo poklicno pot ne glede na to, ali si fant ali punca, samoumevna. A to pravico in še mnoge druge so si morale najprej izboriti pogumne ženske, ki so morale za to, da bi lahko bile enakopravne moškim, premagati marsikatero težko oviro. Sadove njihovega dela in vztrajnosti uživamo danes mi.

V knjigi *Nepozabne* so zanimive zgodbe 50 žensk, ki so pomembno sooblikovale našo zgodovino na najrazličnejših področjih, pa za večino od njih do zdaj še nismo slišali. Nekatere so imele več privilegijev, druge manj, vsaka od njih pa je premikala meje in dokazala, da zmore. Njihove zgodbe so lahko navdih tudi zate: da vztrajaš na svoji poti in uresničiš svoje sanje.

Prva slovenska pilotka

Vemo, da sta se pri nas prva v zrak dvignila brata Rusjan leta 1909, malokdo pa ve, da je 23 let pozneje prvič poletela prva Slovenka, **Kristina Gorišek Novaković**. Rodila se je v Stični, izšolala se je za trgovko, a je ta poklic ni veselil. Želela je videti svet, si poiskati zanimivejšo službo. Našla jo je v Beogradu. Tam je najprej delala kot telefonistka, potem pa je nekega dne v časopisu videla oglas za letalsko šolo. Prijavila se je in opravila vse teste z odliko. Vsak dan po službi je hodila na letališče in tam vztrajno vadila. Leta 1932 je prvič poletela sama. Takrat je med poletom doživela pravo presenečenje. Njen mentor ji je ukazal, da naj nadaljuje let sama in pokaže, kaj zna, on pa je nepričakovano skočil iz letala. Odlično se je odrezala! Ko je imela praktični izpit, je letalo vodila v močnem vetru in hudem nalivu. Poletela je naravnost med temne oblake in spretno opravila nalogo. Dobila je odlično oceno, prejela je medaljo za hrabrost, o njej pa so pisali tudi v časopisih. A ni bilo pomembno, da je znala vrhunsko leteti. Poklicna pilotka ni smela postati, ker se ženske tistega časa niso mogle poklicno ukvarjati s pilotiranjem.

Kristina Gorišek Novaković,
ilustracija Andreja Peklar

Prva alpinistka in lastnica kinematografov

Pavla Jesih,
ilustracija Samira Kentrić

Samosvoja **Pavla Jesih** se je rodila v premožni družini v Ljubljani. Po šoli je delala v družinskem podjetju. Bila je razgledana, delavna, pogumna in trmasta mladenka, ki se ni ozirala na družbena pravila. Morda je ravno zato postala alpinistka. Leta 1926 je v navezi s še eno vrhunsko alpinistko Miro Marko Debelak preplezala svojo prvo prvenstveno smer v Severni triglavski steni. V tistem času so bili alpinisti v glavnem moški, alpinistk skorajda ni bilo. Pavla je bila ena prvih žensk na svetu, ki je v navezi preplezala do tedaj še neosvojeno smer. V naslednjih nekaj letih je opravila kar osemnajst prvenstvenih vzponov z moškimi soplezalci, potem pa je doživela hudo nesrečo. Nehala je plezati in se posvetila svoji drugi ljubezni. S pomočjo staršev in kredita je kupila prvi kino, in sicer Metropol v Celju. Pred 2. svetovno vojno je bila že lastnica največje verige kinematografov v Jugoslaviji.

Zdravnica in kirurginja

Štajerka **Zora Janžekovič** je v otroštvu hotela postati pevka, potem pa je začela občudovati družinskega zdravnika in sklenila postati zdravnica. Po gimnaziji se je hotela vpisati na medicinsko fakulteto v Zagrebu, a študij medicine je bil najdražji, njena družina pa ni bila premožna. Zora si je naposled šolanje plačala z vozom domačih jabolk, ki jih je prodala in zaslužila ravno dovolj denarja. Po 2. svetovni vojni se je zaposlila v mariborski bolnišnici in razvila nov način zdravljenja opeklina, ki se je uveljavil po vsem svetu. Ni si utrla le poti v tedaj popolnoma moški svet kirurgije, prebila se je tudi do najvišjih mednarodnih kirurških krogov. Maribor je v njenem času postal svetovno središče zdravljenja opeklina, na izobraževanje k njej pa so prihajali najuglednejši svetovni strokovnjaki.

Zora Janžekovič,
ilustracija Helena Tahir

Navdihujoče branje za vse generacije

Knjigo *Nepozabne* je napisalo 20 avtoric, ilustriralo pa 10 ilustratork. *Nepozabne* namenjamo mladostnicam in mladostnikom v zadnjem triletju OŠ, nagovorila pa bo še mnogo širši krog bralk in bralcev. Z jednatimi in privlačnimi besedili, v katerih se sliši glas žensk, ki so glavne junakinje te knjige, želimo vzbuditi radovednost ter bralce in bralke povabiti k nadaljnemu raziskovanju.

(Prirejeno po: *PIL* 73, 4/2020, str. 78–79; in po: <https://www.mladinska.com/o-skupini/za-medije/sporocila-za-javnost/nepozabne>. Pridobljeno: 10. 3. 2021.)

I. DEL

Naloge iz I. dela se navezujejo na besedilo Aksinje Kermauner *Berenikini kodri*.
Pozorno preberi izhodiščno besedilo in reši naloge.

1. Določi vrsto pripovedovalca v odlomku. Obkroži odgovor in ga utemelji.

- A Prvoosebni pripovedovalec.
- B Vsevedni pripovedovalec.

Utemeljitev: _____

(1 točka)

2. Katera tema prevladuje v odlomku? Obkroži.

- A Osamosvajanje.
- B Neprilagojenost.
- C Ljubezen.
- Č Zaščitništvo.

(1 točka)

3. Določi kraj in čas dogajanja v odlomku.

Kraj dogajanja: _____

Čas dogajanja: _____

(1 točka)

4. Zakaj se bo Anina preselila v mesto in kako doživlja prihajajočo spremembo?

(2 točki)

5. Napiši dve značajski lastnosti, ki Anini pomagata premagovati njeno življenjsko oviro, in ju ponazori s primeroma. Odgovori v obliki povedi.

(3 točke)

6. Kateri pregovor najbolje ponazarja Aninino zgodbo? Obkroži.

- A Dober glas seže v deveto vas.
B Sita vrana lačni ne verjame.
C Dobro blago se samo hvali.
Č Vsak je svoje sreče kovač.

(1 točka)

7. Preberi poved iz izhodiščnega besedila.

Kot da bi mi končno sneli trikilske uteži za fitnes z gležnjev!

Kaj je želela Anina s tem povedati? Pojasni s svojimi besedami.

(1 točka)

8. Ponovno preberi predzadnji odstavek v odlomku (*Po hodniku se odpraviva ...*). Na katere čute oz. čutila se zaradi slabovidnosti opira Anina? Navedi dva in svojo izbiro utemelji s primerom iz besedila.

1. čut/čutilo: _____ Primer: _____

2. čut/čutilo: _____ Primer: _____

(2 točki)

9. V krajšem zaokroženem besedilu:

- napiši, zakaj je Vera pomembna za Anino, in to ponazori s primerom iz besedila;
- pojasni, ali je Vera glavna ali stranska književna oseba.

A	B
2	1

10. Preberi poved iz izhodiščnega besedila.

Življenje se mi naenkrat zazdi kot poosebljena skleda najbolj presenetljivih dobrot.

10. a) Kaj je podčrtani del v izpisani povedi? Obkroži.

- A Okrasni pridevek.
- B Poosebitev.
- C Primera.

(1 točka)

10. b) Kaj je s tem delom povedano o življenju? Razloži s svojimi besedami.

(1 točka)

11. V zaokroženem besedilu:

- predstavi, kako mama ravna z Anino, in to ponazori s primerom;
- primerjaj mamin in babičin odnos do Anine;
- napiši, ali se ti zdi mamin odnos do hčere ustrezen, in svoje mnenje utemelji.

A	B
3	2

II. DEL

Naloge iz II. dela se navezujejo na besedilo *Nepozabne Slovenke*.
Pozorno preberi izhodiščno besedilo in reši naloge.

1. Kdo je napisal članek o nepozabnih Slovenkah in kdo je prispeval eno izmed ilustracij?
Na črtico napiši ustrezno številko.

_____ avtorica članka	1	Pavla Jesih
_____ ilustratorka	2	Alenka Veler
	3	Helena Tahir

(1 točka)

2. S katerim namenom predvsem je avtorica napisala članek? Obkroži.

- A Želi predstaviti neobičajne poklice.
- B Želi oceniti knjigo *Nepozabne*.
- C Želi prepričati bralca, da naj kupi knjigo *Nepozabne*.
- Č Želi predstaviti življenje pomembnih Slovenk in knjigo *Nepozabne*.

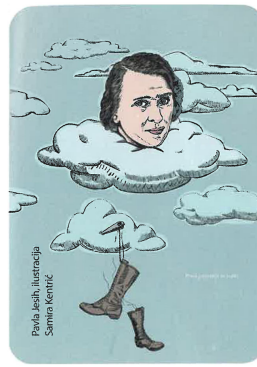
(1 točka)

3. Čemu so v članku tudi ilustracije? Odgovori v obliki povedi.

(2 točki)

4. Kaj velja za posamezno Slovenko na ilustraciji? Pod vsako ilustracijo napiši črko ustrezne trditve. Dve trditvi sta odveč.

- A Njeni starši so bili lastniki več trgovin.
- B Njeni starši so bili bogati.
- C V Celju je pred 1. svetovno vojno odprla kino.
- Č Ni želela delati v trgovini.
- D Ena izmed njenih želja je bila, da bi pela.

(2 točki)

5. Katera trditev je pravilna? Obkroži.

- A Ženske si že od nekdaj lahko svobodno izbirajo poklic.
- B Kristina Gorišek Novaković je bila prva slovenska poklicna pilotka.
- C Starši so prepričali Pavlo Jesih, da je nehala plezati in raje odprla prvi kino v Celju.
- Č Zora Janžekovič je delala kot kirurginja v bolnišnici v Mariboru.

(1 točka)

6. Preberi trditev.

Način zdravljenja opeklin Zore Janžekovič je postal svetovno znan.

Izpiši poved/del povedi iz izhodiščnega besedila, ki to potrjuje.

(1 točka)

7. Pavla Jesih je bila samosvoja. Katero dejstvo iz njenega življenja to potrjuje?

(1 točka)

8. V krajšem zaokroženem besedilu napiši:

- dve skupni značilnosti predstavljenih Slovenk ter
- katera izmed predstavljenih zgodb je zate najbolj navdihujoča in zakaj.

A	B
2	1

9. Ali je knjiga *Nepozabne* namenjena tudi tebi? Obkroži in odgovor utemelji v obliki povedi.

DA NE

Utemeljitev: _____

(2 točki)

10. Preberi poved.

Nekatere so imele več privilegijev, druge manj.

Kaj pomeni podčrtana beseda? Pomagaj si s slovarskim sestavkom in dopolni poved.

privilégij -a m (é)

nav. mn. *posebna pravica, ugodnost, ki omogoča določenemu družbenemu sloju, skupini ljudi ali posamezniku poseben, boljši položaj*: dati, izgubiti privilegij; uživati privilegije; boriti se za privilegije / diplomatski, politični privilegiji

// *posebna pravica, ugodnost sploh*: članstvo v klubu je privilegij; podeliti privilegij; privilegij otrok bogatašev pri šolanju / plemiški, stanovski privilegij

♦ zgod. *listina, s katero se daje, potrjuje taka pravica*; mestni privilegiji

// nav. ekspr. *posebna pravica, ugodnost sploh*: v službi ni imel, ni maral privilegijev

Nekatere so imele več _____, druge manj.

(1 točka)

11. Kaj sta besedi *zdravnica* in *kirurginja*? Obkroži.

A *Zdravnica* je nadpomenka, *kirurginja* pa podpomenka.

B *Zdravnica* je podpomenka, *kirurginja* pa nadpomenka.

C Sopomenki.

Č Protipomenki.

(1 točka)

12. Preberi poved.

Sadove njihovega dela in vztrajnosti uživamo danes mi.

12. a) Kako se vprašamo po podčrtanem delu povedi?

_____ ?

(1 točka)

12. b) Kateri stavčni člen je to?

(1 točka)

12. c) Kateri zaimek je *mi*? Obkroži.

A Vprašalni.

B Svojilni.

C Osebni.

Č Kazalni.

(1 točka)

12. č) Zaimku *mi* določi osebo in število. Obkroži.

Oseba: 1. 2. 3.

Število: ednina dvojina množina

(1 točka)

13. Preberi poved.

Dobila je odlično oceno, prejela je medaljo za hrabrost, o njej pa so pisali tudi v časopisih.

13. a) Izpiši glagole.

_____ (1 točka)

13. b) Po katerih dveh lastnostih se ločijo glagoli v povedi? Obkroži dva odgovora.

- A Po osebi.
- B Po številu.
- C Po časovni obliki.
- Č Po glagolskem vidu.

(1 točka)

14. Preberi poved.

Kristina je morala letalo pilotirati sama, ker je njen mentor nepričakovano skočil iz letala.

14. a) Vprašaj se po podčrtanem delu povedi.

_____ ? (1 točka)

14. b) Kateri stavek je podčrtan? Obkroži.

- A Glavni stavek.
- B Načinovni odvisnik.
- C Vzročni odvisnik.
- Č Predmetni odvisnik.

(1 točka)

14. c) Poved spremeni tako, da bo izražena posledica.

_____ (2 točki)

15. Oglej si izsek iz radijskega sporeda in odgovori na vprašanja.

VAL 202 Spored Spored

ponedeljek, 5. oktobra 2020

ned. 4. okt. pon. 5. okt. tor. 6. okt. sre. 7. okt. čet. 8. okt. pet. 9. okt.

11.00 **Ime tedna: Glasovanje poslušalcev**

11.30 **Novice**

11.38 **Obvestila**

12.00 **Ime tedna: Bistvo vsega je komunikacija** Rok Kužel 10:44

12.30 **Novice**

13.00 **Danes do trinajstih** 24:32

14.00 **Kulturnice: Nepozabne – ženske, ki so premikale meje našega sveta** Nataša Štefe 11:21

14.20 **Obvestila**

14.30 **Novice**

(Vir sporeda: <https://val202.rtvsllo.si/spored/2020-10-05>. Pridobljeno: 28. 3. 2021.)

V kateri oddaji je bila predstavljena knjiga *Nepozabne*? _____

Na katerem radijskem programu je bila oddaja? _____

Kdaj je bila oddaja na sporedu? Napiši datum in uro. _____

Katera novinarka je pripravila oddajo? _____

Koliko časa je oddaja trajala? _____

(2 točki)

